

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Programmadirectie COVID19
Team B

Deadline:

Ontworpen door

5.1.2e

5.1.2e

Datum
15 februari 2021

Kenmerk

Zaaknummer

nota

(ter beslissing)

Testen in het vo, mbo en ho

Paraaf 5.1.2e

Aanleiding

Deze nota adviseert over de inzet van testen door het kabinet om meer fysiek onderwijs in vo, mbo en ho mogelijk te maken. Het epidemiologische beeld is zorgelijk, vanwaar de scholen van het voortgezet onderwijs (vo) op dit moment nog gesloten zijn. Ook veel fysiek onderwijs in het MBO, HBO en WO vindt op dit moment geen doorgang. Zowel scholieren als studenten hebben een grote behoefte aan meer fysiek onderwijs. Sommigen kampen met sociaal-emotionele problemen, eenzaamheid en hebben last van verminderde concentratie en motivatie. Daarnaast worden achterstanden opgelopen, en is (gemiddeld genomen) het afstandsonderwijs van minder kwaliteit dan fysiek vormgegeven onderwijs. Testen van scholieren en studenten kan bijdragen aan het mogelijk maken van meer fysiek onderwijs op een veiliger manier.

Beslispunten

1. Risicogericht testen in het voortgezet onderwijs

Beslispunt: Instemmen met het laten testen van leraren en leerlingen door de GGD volgens het geldende landelijke testbeleid en beleid voor bron- en contactonderzoek (BCO) voor het veilig heropenen van de scholen in het VO.

2. Begeleide zelfafname en zelftesten

Beslispunt: Instemmen met het verder verkennen van risicogerichte begeleide zelfafname op scholen onder verantwoordelijkheid en uitvoering van het ministerie van OCW / instellingen.

Beslispunt: Instemmen met het verkennen van pre-emptief zelftesten door scholieren thuis, onder verantwoordelijkheid en uitvoering van het ministerie van OCW / instellingen.

Beslispunt: Op basis van de uitkomsten van de pilots wordt gekeken hoe dit een plek kan in hebben in het testbeleid.

3. Preventief (en frequent) testen in het mbo, hbo en wo

Beslispunt: Instemmen met de uitvoering van pilots in acht regio's (1 mrt – 1 mei), waarbij het ministerie van OCW en onderwijsinstellingen verantwoordelijk zijn voor het organiseren van testafnamecapaciteit en het ministerie van VWS/Dienst Testen (in ieder geval) gedurende de pilotfase zorg

zal dragen voor de benodigde testen. Aan het ministerie van OCW zijn middelen ter beschikking gesteld met een totaalbedrag van €9 mln.
Beslispunt: Instemmen met een monitoring op de pilotopzet door de RIVM, zodat geborgd wordt dat de testen op de juiste manier ingezet worden om de pilots op een verantwoorde en veilige manier te laten plaatsvinden.

- **Beslispunt:** Instemmen met het verzoek aan MBO-instellingen om, in samenwerking met de MBO-raad, veiligheidsplannen op te stellen op om korte termijn veilig open te kunnen gaan. Dit veiligheidsplan per MBO bevat beschermende maatregelen (als mondkapjes, spatschermen, looproutes, aanhouden cohorten/groepen). Ook kunnen testen worden ingezet, waarbij het ministerie van OCW en onderwijsinstellingen verantwoordelijk zijn voor het organiseren van testafnamecapaciteit en de testen kunnen worden besteld bij Dienst Testen.

1. Risicogericht testen in het voortgezet onderwijs

Testen en BCO bij een besmetting in het VO volgens landelijk testbeleid door de GGD:

- Het RIVM heeft 15 februari jl. aangegeven het testbeleid en BCO ook van toepassing is op het VO volgens de reguliere richtlijnen voor volwassenen.
- Bij een besmetting op de school worden zo spoedig mogelijk categorie 2 (nauwe) contacten en categorie 3 (overige) contacten geïdentificeerd door de GGD in samenwerking met de betreffende school.

Voor categorie 2 (nauwe) contacten geldt:

- Zij gaan direct in quarantaine voor 10 dagen, én testen zich zo snel mogelijk en op dag 5 na blootstelling bij de GGD-teststraten.
- Bij een negatieve testuitslag van de test op dag 5 wordt de quarantaine opgeheven en kan de leerling of leraar terug naar school.

Voor categorie 3 (overige) contacten geldt:

- Geen quarantaine en laat je testen op dag 5.
- Aanvullend heeft het RIVM op 15 februari jl. laten weten dat het advies specifiek in het VO voor deze categorie zal zijn: *Laat je direct testen als je klachten krijgt in de 10 dagen na de blootstelling. Als je geen klachten hebt, laat je dan testen op of rond dag 5 en bij voorkeur ook direct na de melding dat je contact hebt gehad met iemand met corona. Hierbij zal de test op of rond dag 5 gefaciliteerd worden door de GGD, en is de test zo snel mogelijk de verantwoordelijkheid van de ouders van de leerling. Ouders kunnen hierbij wel gebruik maken van de GGD teststraten en via het telefoonnummer of de website een afspraak maken voor deze test*
- Voor deze leerlingen (cat. 3) waarvan de school op 15-20 minuten fietsafstand van een GGD-teststraat ligt, geldt dat zij zich in deze teststraat kunnen laten testen. Deze leerlingen kunnen volgens de normale route een afspraak maken voor een test. Voor leerlingen waarvan de school verder dan 15-20 minuten fietsafstand van een GGD-straat ligt worden mobiele afnameteams van de GGD ingezet, zodat de testafname op de school kan plaatsvinden. Voorlopige inventarisatie laat zien dat in ieder geval 1100 locaties binnen deze afstand vallen en ongeveer 425 daarbuiten. In overleg met de GGD kan gekeken worden of het aantal mobiele teams opgeschaald kan worden naar meer scholen indien dit gewenst is.
- Het testen is vrijwillig. Uitgangspunt is dat de GGD kiest voor de testmethode die van de beschikbare testmethoden het snelst een uitslag geeft. Op dit moment zijn er verschillende testmethoden gevalideerd voor gebruik bij deze groep: de reguliere PCR-test, de LAMP-test, antigeentesten en de

- Leerlingen en leraren moeten zich kunnen legitimeren bij de afname van de test. Beide ouders moeten schriftelijk (kan ook digitaal) toestemming geven aan de testafnemer.

Kenmerk

Vorbereidende stappen heropenen scholen in het VO:

- Het is belangrijk dat scholen op voorhand maatregelen nemen op basis van het Generiek Kader. Bijvoorbeeld door koppels te maken en te zorgen dat 1,5 meter tussen koppels gehandhaafd wordt. Op dit moment wordt hier op een aantal scholen mee geëxperimenteerd. Zo wordt het risico op verspreiding beperkt en kunnen scholen eenvoudig zelf beoordelen wie bij een besmetting naar huis moet: leerlingen in één bubbel zijn categorie 2 (nauwe) contacten van elkaar, leerlingen in de klas buiten dat koppel zijn categorie 3 (overige) contacten van elkaar.
- Tot 19 februari nemen enkele scholen deel aan de 'pilot praktijktesten', waarbij zij praktijkervaring opdoen met de maatregelen uit het Generiek Kader. Een kort rapport met daarin de eerste ervaringen wordt vrijdag 19 februari 2021 opgeleverd.
- Scholen waar mobiele teams naartoe komen om te testen brengen zoveel mogelijk vooraf in kaart welke leerlingen en leraren zich willen laten testen en organiseren hiervoor de benodigde toestemmingsformulieren van leerlingen en beide ouders. Scholen kunnen namens de GGD deze toestemmingsformulieren per mail sturen naar ouders, zodat toestemming gegeven wordt aan de uitvoerende partij. Deelname gebeurt op basis van vrijwilligheid.
- Belangrijk is een goede samenwerking tussen scholen en de GGD en duidelijke afspraken het delen van gegevens bij een vastgestelde besmetting. Zo zullen de GGD'en bij een besmetting BCO opstarten mede op basis van de informatie die scholen verstrekken op basis van de maatregelen die getroffen zijn: bijv. persoonsgegevens van de leerlingen in groepje/koppel. Dit stelt de GGD in staat zo spoedig mogelijk categorie 2 en 3 contacten vast te stellen. Voor deze uitwisseling van gegevens is geen toestemming van de ouders nodig, omdat Covid-19 geassocieerd staat als een infectieziekte A.

Testen van leraren in het VO

- Leraren laten zich bij een besmette leerling testen zoals hierboven beschreven, conform geldende testbeleid en bco. Aanvullend: bij een besmette leraar laten alle leraren en onderwijspersoneel aanwezig op de school tijdens de besmettelijke periode van de index zich testen.
  - Leraren met klachten en voortkomend uit BCO kunnen zich met prioriteit laten testen door de GGD. Zij zullen de testuitslag vaak dezelfde dag krijgen. Bij een negatieve uitslag kunnen zij de volgende dag weer voor de klas staan.
- **Beslispunt:** Instemmen met het laten testen van leraren en leerlingen door de GGD volgens het geldende landelijke testbeleid en beleid voor bron- en contactonderzoek (BCO) voor het veilig heropenen van de scholen in het VO.

2. Begeleide zelfafname en zelftesten

Stand van zaken rondom zelfafname en zelftesten

- Het OMT (99^e advies) heeft geoordeeld dat mensen goed in staat zijn om bij zichzelf een afname te doen en dat antigeentesten goed als zelftest gebruikt kunnen worden als aanvulling op de bestaande testinfrastructuur, voor het laagdrempelig testen van mensen zonder klachten op bijvoorbeeld scholen of bedrijven of in een thuissituatie.
- Zelfafname (die thuis kan plaatsvinden) is een interessante optie vanwege het naar verwachting positieve effect op de testbereidheid en de schaalbaarheid. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen zelftesten met een bepaalde

Kenmerk

- vorm van begeleiding (een getraind persoon die fysiek of digitaal meekijkt, een virtuele assistent, etc.) en zelftesten zonder begeleiding.
- Voor het VO wil OCW met beide vormen ervaring gaan opdoen: A) begeleid zelfafname op de scholen, met daarbij een risicogerichte inzet van de testen (personen rondom een casus), en B) pre-emptief frequent testen, zoals het OMT ook in het 98^e advies heeft geadviseerd om te onderzoeken, waarbij we dat willen invullen door te laten zelftesten thuis.
- Op dit moment zijn nog geen antigeentesten op de markt beschikbaar met een CE-markering die zelfgebruik toestaan. VWS en MZS zetten zich in om versnelde beschikbaarheid van zelftesten mogelijk te maken. Als deze toepassing mogelijk wordt, dan is het denkbaar dat zelfafname geleidelijk wordt opgeschaald naar alle eerder omschreven doelgroepen, waaronder leraren, leerlingen en studenten.
- Om met de pilots te kunnen starten, die idealiter de gehele maand maart lopen, is het van belang dat gebruik van de antigeentesten als zelftest is toegestaan en deze als niet-medische handeling wordt aangemerkt, waarvoor minder stringente regels gelden bij de afname.

Lopende pilot sneltesten op VO-scholen

- Vanaf 25 januari is er op een dertigtal scholen ervaring opgedaan met het sneltesten (antigeen) op de scholen. Hierbij is gebruik gemaakt van een private testafnamepartij
- Door de veranderde omstandigheden ten opzichte van vóór de kerstvakantie (scholen grotendeels gesloten, lagere besmettingsgraad, meer afstand tussen leerlingen) is er veel minder getest dan vooraf geraamd. Hierdoor is er te weinig data verzameld om conclusies aan te kunnen verbinden.
- Deze pilot is daarom verlengd tot eind maart, zodat er een goed onderzoeksrapport kan worden opgeleverd. Dit loopt o.l.v. 5.1.2e en UMC Utrecht.
- Gedurende de looptijd van de pilot, is het BCO voor scholieren geïntensiveerd. Waar voorafgaand aan de kerstvakantie scholieren nauwelijks vanuit BCO werden getest, zullen ze nu vaker een testoproep krijgen als categorie 2 (nauw contact) of 3 (overig contact). Daarmee overlapt dit BCO-beleid van de GGD'en met de oorspronkelijke testpopulatie van de sneltest pilots VO.
- Met de uitkomsten van de oorspronkelijke pilot + de uitkomsten van de beide pilots met zelftesten, kan eind maart bekeken worden of het landelijke testbeleid voor het VO op bepaalde punten aanpassingen behoeft.

- **Beslispunt:** Instemmen met het verder verkennen van risicogerichte begeleid zelfafname op scholen onder verantwoordelijkheid en uitvoering van het ministerie van OCW / instellingen.
- **Beslispunt:** Instemmen met het verkennen van pre-emptief zelftesten door scholieren thuis, onder verantwoordelijkheid en uitvoering van het ministerie van OCW / instellingen.
- **Beslispunt:** Op basis van de uitkomsten van de pilots wordt gekeken hoe dit een plek kan in hebben in het testbeleid.

→

3. Preventief (en frequent) testen in het mbo, hbo en wo

Onderwijspilots rondom veilig studeren

- Om te onderzoeken op welke manieren preventief en zo nodig frequent testen kan bijdragen aan veiliger studeren, zijn en worden verschillende pilots opgestart. In de regio Groningen is op 18 januari jl. een pilot gestart, in 7 andere regio's worden eind februari pilots opgestart.
- Doel gedurende deze pilots is om studenten gemiddeld 1 keer per week fysiek onderwijs te kunnen laten volgen, waarbij gekeken wordt de reisbewegingen zoveel mogelijk te beperken.
- Bij elke pilot is er sprake van een andere onderzoeksvraag en ook wordt er gebruik gemaakt van verschillende type testen. Daarnaast werken meerdere

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Programmadirectie COVID19
Team B

Kenmerk

- onderwijsinstellingen in de regio samen, vaak een mbo-, hbo- en wo-instelling en waar mogelijk een universitair medisch centrum. De pilotregio's worden gevraagd om de pilots op 1 mei – dus na 10 weken – af te ronden en de resultaten te presenteren.
- OCW wil bij de aanvang van het studiejaar 2021/22 in september – en indien mogelijk eerder – het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo) zo 'normaal' mogelijk van start laten gaan. Dat betekent zoveel mogelijk weer fysiek onderwijs, mede door met de inzet van (snel)testen, aanvullend op overige beschermende maatregelen (als mondkapjes, spatschermen en looproutes). Getracht wordt een veilige situatie te creëren waarbinnen de anderhalve meter afstand kan worden losgelaten. De achtal pilots zijn opgezet om een zo compleet mogelijk beeld te geven van de mogelijkheden hiervoor.
  - Het voorstel is om de pilotvoorstellen te laten toetsen door het RIVM, waarbij het RIVM ook bekijkt in hoeverre de juiste testmethode en frequentie van testen gekozen is. Voorstellen die door het RIVM gecheckt zijn worden voorgelegd aan het LCT met het verzoek om de benodigde testen beschikbaar te maken.

Pilotregio	Leeropbrengst	Type test*	Betrokken onderwijsinstellingen
Groningen	Inrichting testfaciliteit/-proces, inzicht testbereidheid	Antigeentest	RUG, Hanze Hogeschool, Noorderpoort, UMCG, AJSPh
Delft	Inzicht in effectieve inrichting onderwijs(vormen), veilige beweging op locatie	Antigeentest / PCR-test	TU Delft, Haagse Hogeschool, Mondriaan, Erasmus MC
Amsterdam	Inrichting testfaciliteit/-proces, inzicht testbereidheid	Antigeentest	VU, HvA, Hotelschool, ROC-AF, VUMC
Den Bosch	Inrichting testfaciliteit/-proces, type en testwijze	Zelftest	Avans, HAS, Koning Willem 1, Amphia Ziekenhuis, Microvida Lab
Nijmegen	Effectieve onderwijsvormen, praktische inrichting van onderwijs	Procespositie 3 antigeentest	HAN, Radboud Universiteit, ROC Nijmegen, Radboud UMC
Eindhoven	Testbereidheid, type en testwijze, praktische inrichting van onderwijs	Speekseltest / CE-IVD sneltest	Fontys, TU Eindhoven, Summa College
Utrecht	Inrichting testfaciliteit/-proces, type en testwijze, effectieve onderwijsvormen	Procespositie 3 antigeentest	HU, MBO Amersfoort, Utrecht Science Park, UMC Utrecht, TNO
Rotterdam	Inrichting testfaciliteit/-proces, type en testwijze, praktische inrichting van het onderwijs	Zelftest / PCR-test	EUR, Hogeschool Rotterdam, Albeda College

*Gebaseerd op ingediend onderzoeksvoorstel, wordt nog voorgelegd aan het RIVM. Gebruik van gevalideerde testen is een voorwaarde.

Voorstel fysiek onderwijs MBO in maart, later ook HBO en WO

- Het voorstel is om, indien het MBO eerder wordt geopend, de MBO-instellingen, in samenwerking met de MBO-raad, te verzoeken veiligheidsplannen op te stellen om op zo'n kort mogelijke termijn veilig open te kunnen gaan. Dit veiligheidsplan per MBO bevat beschermende maatregelen (als mondkapjes, spatschermen, looproutes, aanhouden cohorten/groepen).
- Momenteel is het testbeleid erop gericht om mensen met klachten en/of een bekende blootstelling of hoog risico daarop te testen. Een verbreding van het landelijk testbeleid naar preventief testen van mensen zonder klachten en zonder bekende blootstelling biedt mogelijkheden voor veiliger studeren door besmettingen sneller te identificeren, vroegtijdig te kunnen starten met het traceren van besmette personen en daarmee uitbraaksituaties te voorkomen.
- MBO-instellingen en later HBO en WO-instellingen, die kiezen voor de inzet van testen bij openstelling, bijvoorbeeld via de onderwijsraden, kunnen testen bestellen bij de Dienst Testen. De organisatie en uitvoering van de

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Programmadirectie COVID19
Team B

Kenmerk

- afnamecapaciteit is verantwoordelijkheid van de MBO-instellingen zelf, eventueel in samenwerking met nabijgelegen medische faculteit.
- Het extra gaan testen kan zo snel mogelijk van start gaan, maar bij de implementatie tegelijkertijd leren van de ervaringen van de pilots die eind februari in 8 regio's (gaan) lopen.
  -
  - **Beslispunt:** Instemmen met de uitvoering van pilots in acht regio's (1 mrt – 1 mei), waarbij het ministerie van OCW en onderwijsinstellingen verantwoordelijk zijn voor het organiseren van testafnamecapaciteit en het ministerie van VWS/Dienst Testen (in ieder geval) gedurende de pilotfase zorg zal dragen voor de benodigde testen. Aan het ministerie van OCW zijn middelen ter beschikking gesteld met een totaalbedrag van €9 mln.
  - **Beslispunt:** Instemmen met een monitoring op de pilotopzet door de RIVM, zodat geborgd wordt dat de testen op de juiste manier ingezet worden om de pilots op een verantwoorde en veilige manier te laten plaatsvinden.
  - **Beslispunt:** Instemmen met het verzoek aan MBO-instellingen om, in samenwerking met de MBO-raad, veiligheidsplannen op te stellen op om korte termijn veilig open te kunnen gaan. Dit veiligheidsplan per MBO bevat beschermende maatregelen (als mondkapjes, spatschermen, looproutes, aanhouden cohorten/groepen). Ook kunnen testen worden ingezet, waarbij het ministerie van OCW en onderwijsinstellingen verantwoordelijk zijn voor het organiseren van testafnamecapaciteit en de testen kunnen worden besteld bij Dienst Testen.